

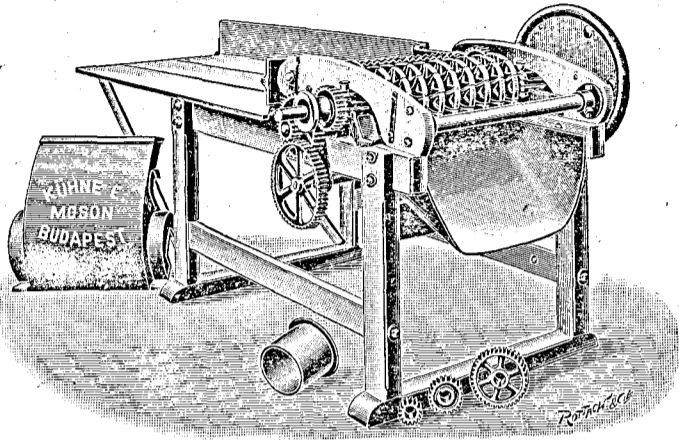
ERDÉLYI GAZDA

XLII. ÉVFOLYAM.

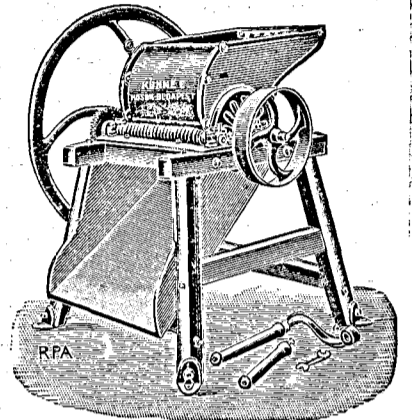
KOLOZSVÁR, 1910. Január 16.

3. SZÁM

„KÜHNE“ Mezőgazdasági gépgyár r. t. MOSONBAN

Elismert gondos kivitelben szállit:
Szecskavágógépeket, répvágókat,
darálókat, takarmány-füllesztőket,
„TORNADO“
✻ kukorica-szártépőket, morzsolókat, ✻
tejgazdasági felszereléseket,
teljes takarmánykamra berendezéseket.

Főraktár: BUDAPEST, VI., Váci-körút 57a.

2012

Fiókraktár: Debrecen és Temesvár.

Székely Gazdák Szövetkezete Marosvásárhelyt

Állandóan raktáron tart és legjutányosabban szállit

gazdasági gépeket, mindennemű gazdasági eszközöket és cikkeket, gépolajat, pyroleumot, szekérkenőcsöt stb. Gabona és magvak legelőnyösebb értékesítése.

Kühne mosoni gépgyára és Mc. Cormick aratógépgyárának képviselője.

2336

Fiókok:

Székelyudvarhely, Sepsiszentgyörgy, Gyergyó-Ditró és Gyergyószentmiklós.

HUNGARIA GÉPGYÁR B. T.

 D E V A

Gyárt és raktáron tart:

Mindennemű mezőgazdasági talajmegművelő és feldolgozó gépeket,
Motoros és cséplőkészletet minden nagyságban,
Stabil motorokat, benzín, szivógáz, spiritusz és nyersolaj üzemre,
Takarmánykamra berendezéseket.

Kastélyok, gazdaságok és gyárak villamos villáztási és oróátviteli berendezése.
Daráló, őrlő és fűrészmalom tervezése és építése. Vízvezetők és kutak.
Hűtő-kamrák, jégkészítő telepek berendezése.
Különösen ajánlja modernül berendezett gyárát mindennemű gépek javítására.

 Olcsó árak.

— — — Gyors szállítás. — — —

Kényelmes fizetési feltételek.

Fűtőszapor és fahulladék generator motorok, a világ legelőnyösebb üzeme.

Tejgazdaságok és szajgyárak teljes berendezése.

Massey-Harris Co. fűkaszaló és aratógépgyár.

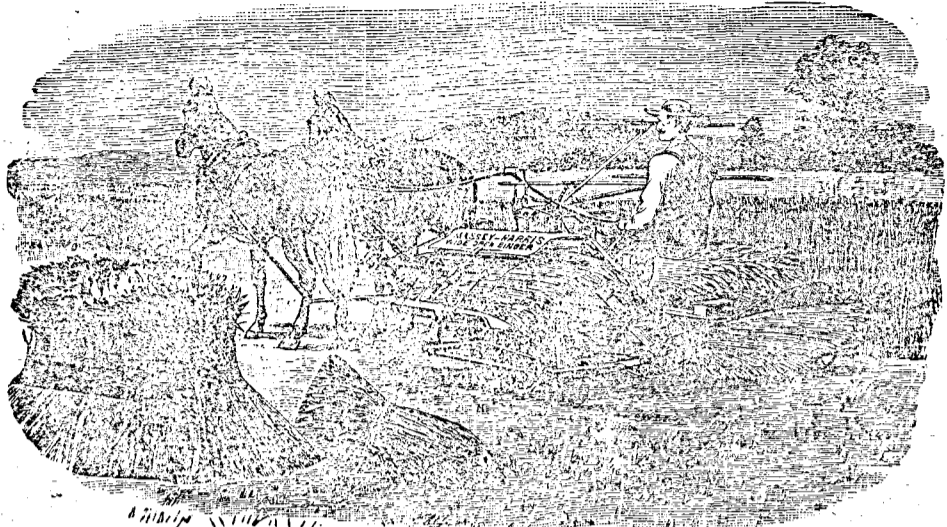
== Toronto Észak Amerika. ==

A világ legszolidabb gyártmányai.

A tisztelt gazdaközönség saját érdekében fentti cikkek beszerzése előtt kérjen ajánlatot:

a Massey-Harris központi irodájától

BUDAPEST,
V. Alkotmány-u. 23.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

BUDAPEST, VIII. Baross-utca 10. II. em.
Alakult 1900.

Biztosítéki alap	
Alapítványok a kormány hozzájárulásával	1,980.100.— K.
Fartalékok	1,255.767 35 „
Összesen: 3,235 867 35 „	
1901. évi fölösleg	90.849.— K.
1902. „ „	59.782.26 „
1903. „ „	109.331.73 „
1904. „ „	72.483.23 „
1905. „ „	61.730.60 „
1906. „ „	89.243.65 „
1907. „ „	41.877.32 „
1908. „ „	81.088.76 „

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyszint az ember életére különféle módokat szerint.
Az üzlet eredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfeleslegből úgy a tűz, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4%-os díjvisszatérítést kaptak.
Az 1902. évi üzlet feleslege közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett. Az 1903. évben jégkár ellen biztosítottak 4%-os díjvisszatérítést kaptak. Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2-2%-os díjvisszatérítésben részesültek. Az 1906. évben a jégkár ellen biztosítottak, kik 5-10 évre adták fel biztosításukat 5% engedményben részesültek.
Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlen vagy a képviselők közvetítésével. Nyomatvánnyal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál.
2008 **Az igazgatóság.**

Földmivesiskolát

kitünően végzett, gyerekkora óta gazdaságban nevelkedett, önállóan vezetett gazdaságot. A gazdaság minden ágában, valamint gazdasági gépek kezelésében jártas, józanéletű, minden tekintetben megbízható, szerény igényű, 30 éves, nős, ref. vallású, beszél, magyarul, románul. A gazdaság önálló vezetését is elvállalja, **gazdatiszti, ispáni állást keres azonnali vagy későbbeni belépésre**

Cim a kiadóhivatalban.

Eladó

széna és szalma.

10 waggon

1909. évi termés réti széna és

4 waggon

(árpa és zab) szalma préselve, vagy anélkül.

Bővebbet:

Almay Károly haszonbérelő,

Egeres.

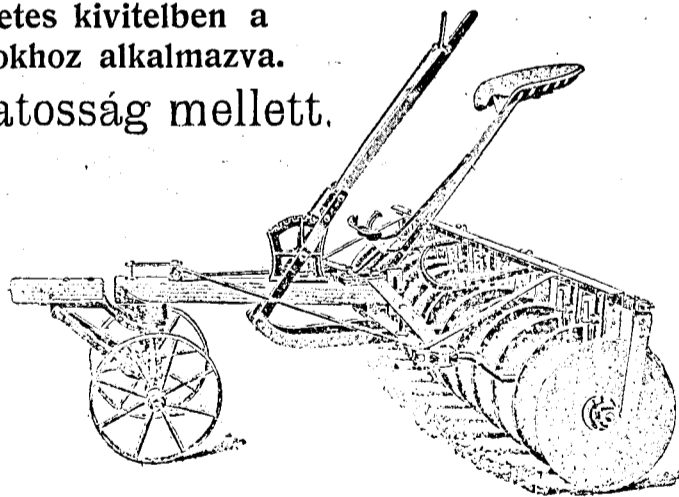
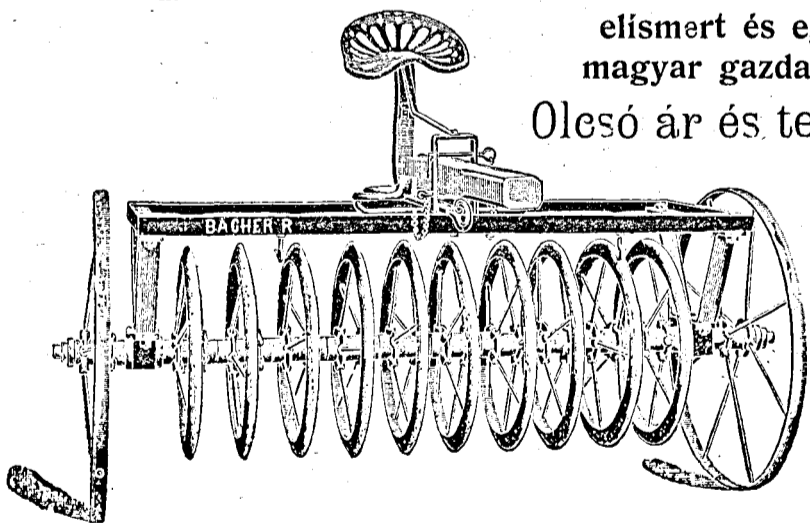
2393

Campbell-rendszerű altalajtömörítők Tárcsásboronák

elismert és egyedül tökéletes kivitelben a magyar gazdasági viszonyokhoz alkalmazva.

Olesó ár és teljes szavatosság mellett.

Több ezer darab már működésben.

Nemkülönben **takarmánykikészítő-gépek**, mint:

Szecska vágók, Répa vágók, Kukoricaszártépők, Daráló gépek a legtökéletesebb és a legjobb kivitelben.

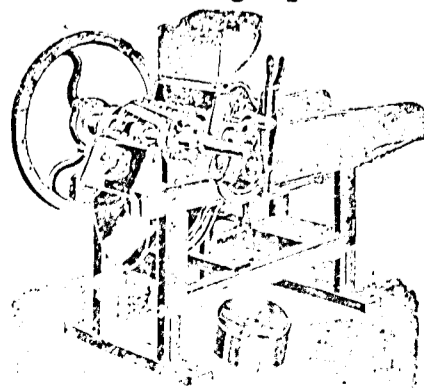
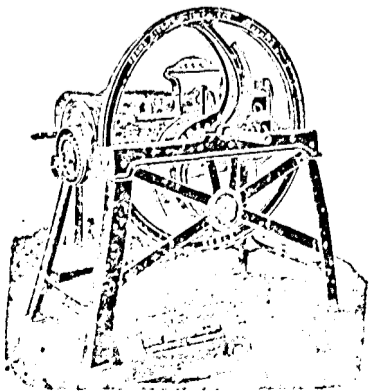
Bächer-Melichár

Magyarországi vezérképviselő:

== Szücs Zsigmond ==

BUDAPEST, VI, Nagymező-utca 68. szám.

Árjegyzekkel vagy árajánlattal készséggel szolgálunk.

ERDÉLYI GAZDA

AZ „E. G. E.” TAGJAI INGYEN KAPJÁK
ELOFIZETÉSI ÁR: 1 ÉVRE 12 KORONA,
1/2 ÉVRE 6 KOR., EGY SZÁM 24 FILLÉR.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET-, ERDÉLYRÉSZI GAZDATISZTI EGYESÜLET
ÉS AZ ERDÉLYRÉSZI KERTÉSZETI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ES KIADÓHIVATAL:
KOLOZSVÁR, ATTILA-UTCA 10. SZÁM.
MINDEN KÜLDEMÉNY ODA INTÉZENDŐ.

Kérjük az előfizetéseket megújítását!

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

Vármegyei hitelszövetkezetek alakítása. <i>Kodolányi Antal.</i>	27
Kulturnövényeink egyet-íőt'en munkavégzésének problémája. <i>Dr. Irk Károly.</i>	28
Száritott szeszmoslók mint takarmány. <i>Székely János. II.</i>	30
Egy községi legelőjavítási tervzet. <i>Bíró János. II.</i>	30
Irodalmi szemle.	30
Kisebb szakközlemények.	30
Egyleti élet.	31
Kormányintézkedések.	31
Vegyes közlemények.	32
Hirdetések.	

Vármegyei hitelszövetkezetek alakítása.

Irta: *Kodolányi Antal.*

Midőn azt látjuk, hogy annyi ezer és ezer kigazda boldogulásának az alapját vetették meg a községi hitelszövetkezetek, aránylag annyi és annyival könnyebben és olcsóbban jutva személyi hitelhez a községi hitelszövetkezetek alapítása által, mint az előtt, midőn — tisztelet a kivételnek — legalább az alapításkor nagyrészen uzsorakamatokra alapított takarékpénztárak képezték az egyedüli forrást, melyhez a kigazdák is szorult állapotukban fordulhattak, nem vetődik-e magától fel azon kérdés, vajon miért ne képezhetnék a közép-birtokos gazdák boldogulásának alapját is a megyei hitelszövetkezetek. Miért ne lehetnének hivatva a közép-birtokos osztálynál is betölteni a megyei hitelszövetkezetek ugyanazt a szerepet, melyet a kigazdáknál a községi hitelszövetkezetek betöltenek?

Azt vetik talán ez ellen a kételkedők, hogy honnét lennének alimentálva ezek a megyei hitelszövetkezetek, mikor az Országos Központi

Hitelszövetkezetnek az állam által rendelkezésre bocsátott összeg alig hogy elég a községi hitelszövetkezetek alimentálására is.

Erre elsősorban is azt lehet felelni, hát a kormányt nem lesz-e módjában soha az országgyűlésnek arra kényszeríteni, hogy ha az ipar istápolására száz milliókat volt képes rendelkezésre bocsátani, holott indirekt ennek nagy része inkább csak az osztrák ipar javára fordul, mert hiszen az iparpártolási alapokból segélyezett gyártelepek nagy részt csak az osztrák gyárak fióktelepeit képezik, — a mezőgazdasági hitel istápolására is adjon legalább annyit, mennyit az iparpártolásra már eddig adott; — mert hiszen hiába való pénzkidobásnak mondhatók Magyarországon mindazok az iparpártolásra kiadott milliók, ha emellett az elhanyagolt földmívelés tönkre megy. És csak reményleni lehet talán valahára már azt is, hogy az országházba bekerülő földbirtokosok felfogják végre talán majd, hogy gazdátarsaik érdekére is tartoznak annyi figyelemmel lenni, hogy szavukat hallassák, ha a mezőgazdasági érdekről esik szó az országházban és kötelességüknek fogják ismerni, hogy ha a gazdák bizalmából bekerültek az országházba, az nemcsak abból a célból történt, hogy havi fizetéseket felszedjék, hanem hogy dolgozzanak is, még pedig folyvást s fáradhatlanul a mezőgazdaság előmozdításáért.

De meg ha a kormány talán egyhamar nem is sietne valami nagyon, a megyei hitelszövetkezetek által igényelt összegek erejéig alimentálni az országos központi hitelszövetkezetet, nekem semmi kétségem sincs az iránt, hogy a budapesti nagyobb bankok közül valamelyik, vagy talán több is, ne vállalkoznék a teljesen a községi szövetkezetek módjára, ugyanazon alapszabályok szerint alakult megyei hitelszövetkezetek alimentálására, mihelyt nemcsak egy-két megyei hitelszövetkezetről, hanem egész csoport megyei hitelszövetkezet alimentálásáról volna szó.

Es ott vannak még a megyék kezelése alatt álló, milliókra menő árvapénzek is. Vajjon lehetne-e biztosabban és áldáshozóbban elhelyezni azokat is, mint a megyei hitelszövetkezeteknél? Kifogás lehetne talán az is, hogy a megyei hitelszövetkezetek konkurrenciát csinálnak a megyei takarékpénztáraknak! Hát

hiszen épen ez volna a legkívánatosabb a közép-birtokos osztály szempontlából. Mert ennek az osztálynak főként és elsősorban a *személyi hitelén* kellene segíteni, mert ez adná a kedvező beszerzési időpontok kihasználását és kihasználhatóságát a birtokos kezébe, melynek hiányában gyakran a legkedvezőbb időpontot is kénytelen valamely biztosan jövedelmező befektetésre elhalasztani, mert a kellő tőkével nem rendelkezik.

Régi közmondás: Segíts magadon s az Isten is megsegít! A közép-birtokos osztálynak is elsősorban magának kell az ez irányban új életre keltő munkát kezébe venni, ha örökösen a jövőben való biztatással nem akar megelégedni s emellett még inkább, még nagyobb számban elvérzeni.

Vegyék tehát a kezükbe minden vármegyének közép-birtokos osztályához tartozó férfiai a megyei hitelszövetkezetek megalapítását és pedig indítsák meg minél előbb a szervezkedést, mert hiszen minden nap új és új áldozatot követel soraikból s mert tömörülve, a szövetkezetek erejét fokozni fogják a kormánnyal és az országgyűléssel szemben is, megcáfolva azon s annyi ellenségeik által annyiszor hangoztatott nyilatkozatot, hogy saját érdekében sem akarnak dolgozni és hogy minden segítséget csak a kormánytól várnak.

Sokakat visszariaszt talán a megyei szövetkezetek szervezésétől azon körülmény, hogy még a megyei hitelszövetkezetek megalapításával sem fog lehetni rögtön, egy-két fordítással, a mai állapoton segíteni, mert hiszen a megyei szövetkezetek rendes működésének a megindulására is néhány év kell. Ez igaz, ámde igaz az is, hogy eme szövetkezetek működésük megindultával — amit már sokszor előre meg lehet állapítani, — évről-évre nagyobb erőt lesznek képesek kifejteni és oly szervezeteiket képezni, melynek áldáshozó nyomai mihamar láthatók lesznek a közép-birtokos osztály soraiban. És azt hiszem, áldani fogják azt a percet, melyben ez intézmény megalapítására az első lépést megtették.

Induljon meg tehát minél, de minél előbb a megyei hitelszövetkezetek szervezése, alapítása s hiszem, hogy az Ég áldása lesz rajta.

Megjelent a

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE

Budapest, V. Alkotmány-utca 31.

n a g y

Téli és Tavaszi gazdasági anyag árjegyzéke

Kivánatra ingyen és bementve küldjük.

Kulturnövényeink egyenlőtlen munkavégzésének problémája.

Irta: Dr. Irk Károly kir. s. vegyész

I.

Pfaundler, a physikus 1902-ben kiszámította, hogy ha a nap energia mennyiségét, melyet a föld felületére sugároz ki, évenként és hektáronként 6630 millió kilogramm kalóriában állapítjuk meg, úgy ebből a mennyiségből a növényvilágnak 5·3 millió kilogramm kalória áll rendelkezésére — tápanyagok létrehozására. — Ezzel szemben Pfaundler szerint az egyén tápanyag energiáját 1095 kalóriában véve fel (holott a physiologia mai álláspontja szerint átlagban 2464 kalória Liebig és Vierhordt, 2732 Helmholtz, 2985·6 Rubner és D' Arsonval, 2719 Atwater számításai alapján) egy hektáron kerek számban öt ember élhet meg.

Sachs, botanikus szerint azonban a növény a nap sugarainak, melyek leveleit érik, csak mintegy 0·8%-t Detleffsens szerint pedig csak 0·3—1·1%-t használhatja fel áthasonításra, (assimilatoria) mely assimilatio végterméke a növényt alkotó szerves vegyületek (növényi fehérjék, zsírok, szénhidrátok, cukrok, cellulose stb. stb.) összessége. Vagyis tápszerű, tápanyag energiául ennek is ismét csak egy bizonyos százaléka szolgálhat, ugyannyira, hogy a Pfaundler által theoretikusan megállapított értékektől a gyakorlat messze eltérő eredményeket mutat fel.

Az emberiség rohamos szaporodásából előálló növekvése a világ fogyasztásának, már nem tart arányt a világ mezőgazdasági termelésének növekvésével. Malthus Róbert tanait már — sajnos — korunk nehéz megélhetési viszonyai is igazolják. Érdekes példa erre az Egyesült Államok fogyasztási növekvése. Strakosch feljegyzései szerint ugyanis az Egyesült-Államok gabonatermése 1880-tól 1903 ig 1.123,741 millió bushel-lel, vagyis 41·5%-al emelkedett, s mégis az 1880. évi 1341 millió koronát kitevő liszt és gabonakivitel 1105 millió koronára csökkent 1903 ra, a lakosok szaporulatából előálló fogyasztás miatt. Rybarck számításai szerint pedig a németországi mezőgazdaság össztermelése 1800 tól 1900-ig 212%-al emelkedett, ami Németország mai népességére vonatkoztatva csak 33% termelési többletnek felel meg fejenként.

A termelési arányoknak — a fogyasztás arányát követő — emelésére — az egyes országokat véve tekintetbe — két ut áll a mezőgazdaság rendelkezésére; az egyik a mezőgazdaságilag mivelhető földek nagyobb mértékben való kiterjesztése, mint ezt Németország is tette, 1800—1900-ig 43%-al növelve szántóföldjei területét, a másik pedig ugyanazon a talajterü-

leten a terméshozamot növelni különböző ok-szerű eljárásokkal. Az első ut az egyszerűbb és közvetlenebb, de a mivelhető területek teljes elfoglalása után, már többé a kérdés megoldását nem segítheti elő. Így marad a második ut, — haladni a terméshozam emelésén, — mely bár szintén korlátok közé van szorítva, mégis az egyedüli — nemzetileg békésen követ-hető — ut.

Hogy mily módon oldható meg ez uton a terméshozam emelése, igyekszik feleletet adni Strakosch Siegfriednek az utolsó években méltán nagy feltűnést keltő brosurája (Das Problem der ungleichen Arbeitsleistung unserer Kulturpflanzen. Berlin Paul Parey), melynek gondolat menetét a következőben adhatom vissza.

— Ha a vizikulturák tápadataiban felnevelt különböző növények elemi összetételét vizsgáljuk, azt fogjuk tapasztalni, hogy a mennyiségi-leg uralkodó alkatrészeket nem a tápoldatban nyújtott sók fogják képviselni, hanem a szén (carbonium), illetve ennek a különböző vegyületei u. m. keményítő, cukrok, növ. fehérjék stb. tehát vegyületek, melyek a tápoldatban benne nem voltak és hogy e szerves vegyületek mennyisége az adott tápoldatok elhasználása mellett — ad speciem — különböző nagyságu. Vagyis más szóval az élő növénynek meg van az ő assimiláló képessége, hogy t. i. a szénsavat chlorophyllum testcskéi segítségével a napfény behatására szétbontja s a szétbontott alkatrészek közül a szénat vízfelvétele segítségével szénhidrátokká alakítja át, míg az oxigénium szabad-dá lesz. S e tulajdonsága faji jellegű, vagyis ugyanazon talajtápsó elhasználása mellett a különböző fajú növények különböző mennyiségű organikus anyagot produkálnak, anyag-áthaso-nító képességük tehát quantitative megmérhető uton különbözik egymástól.

A mezőgazdaságra nézve tehát, melynek alapfeltételét éppen a növények assimiláló ké-pessége, illetve ennek a képességnek ratió-nális fejlesztése képezi — elsőrendő fontossá-gal bír a növények e faji függvény jellegével bíró relativ képességének szigoru mennyiségi meghatározása, illetve számértékekben való ki-fejezése. Mert ebben az esetben a mezőgazda-ság kezében volna a megoldás kulcsa, mennyi-ben kulturcélokra a növényeknek csakis ama fajtáit használná, melyek e legkisebb talajtáp-anyag fogyasztás és ugyanazon mennyiségű munka, tőke stb. elhasználása mellett a leg-nagyobb mennyiségű táplálkozásra hasznos or-ganikus anyagot produkálnak.

Az áthasonítás mértékeül a tiszta nyere-ség megállapítása nem látszik célszerűnek. A gazdasági kiadás- és bevételnek a legkülönbö-zőbb körülményektől (időjárás stb. stb.) függő ingadozása összehasonlítás szempontjából tel-

jesen megbizhatatlannak mutatják a fenti érté-ket. Erre a célra — a függő változók lehető kiigntatása végett — a relativ assimiláló képes-ség meghatározása céljából vezet be Strakosch az *assimilatorikus effektus*, vagyis az *asszimi-lációs érték* fogalmát. Az *asszimilációs érték egy hányados, mely áll a növény által meghatározott területről előállított hasznavehető anyagnak és az elfogyasztott talajtápanyagnak a mennyiségéből.*

Asszimilációs érték = $\frac{\text{Előállított hasznavehető anyag}}{\text{Elfogyasztott talajtápsó}}$

Ez értékek szabatos meghatározása azonban itt is nehézségekbe ütközik. Így elsősorban az előállított hasznavehető anyagnak, a felhasználható termésnek az értékelése áll nagyon labilisan. »Az egyes javak becslése mindig hasznuk alap-ján történik,« a hasznos növények becslése te-hát csakis a *tápeértékek* alapján történhetik, mert csakis ez alapon hasonlíthatók az egyes adatok össze. S bár az egyes államok mivelhető te-rületeinek több mint fele (Ausztria-Magyar-oroszágnak 60%, Franciaországnak 64·5%, Né-metországnak 65·5%, stb.) szántóföld és rét s dacára, hogy a physiologiának a táplál-kozással foglalkozó része az utolsó évek-ben oly rohamos fejlődést vett, a tápszerek kihasználási coefficientseinek meghatározása te-kintetében alig vagyunk a kezdeten túl. Vala-mivel kedvezőbbek a viszonyok az állati takar-mányok kalorikus értékeinek meghatározásánál. Ehhez járul még a felhasználó közönség tájé-koztatlansága a tápszerek értékelése tekinté-tében, úgy, hogy még ma is »a tápszerek táp-értéke suly és térfogat szerint állapittatik meg« jegyzi meg König »azt híven, hogy ha egy nagy halom főzelék vagy burgonya van előt-tünk, egyuttal egy nagy tömeg tápanyagot veszünk magunkhoz«.

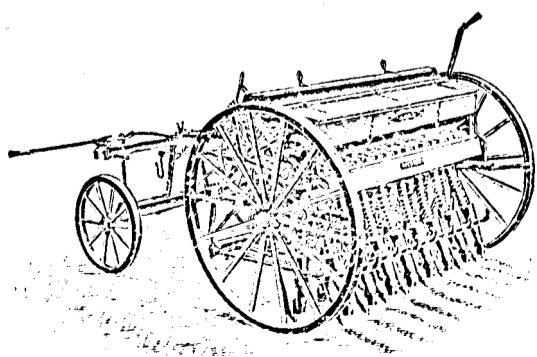
Hasonlók az esetek a talaj tápanyagainak a meghatározásánál is, hol a trágya és a táp-anyag szükséglet között, mint nem azonos fo-galmak között, kell éles határt vonnunk.

A fogalmaknak egyrészt labilis, másrészt nem helyes meghatározása vezet aztán a ter-melő és fogyasztó közötti folytonos nézetelté-résre, mert a közöttük fennálló kölcsönös cor-relatio — az értékek hibás magyarázata alap-ján — egyiknek mindig kárára vezet, a helyes elv pedig: »megfelelő díj a földmivelőnek fáradságáért és költségeiért, a népnek pedig olcsón előállított tápszer«.

(Folyt. köv.)

Száritott szeszmoslék, mint takarmány.

Mint Kolozsvárhoz közel lakó gazdálkodó, ki a tejet állandóan ott értékesitem, évek óta tapasztalom már, hogy a tej Kolozsvárt a téli időszakban 40—50%-al drágább, mint nyáron,

Szab., Rekord II. "sorvetőgép"

Losonci gyártmány.

Sorba vet — sorba trágyáz!

Kivánatra szívesen küldünk árjegyzéket.

A Magy. Kir. Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége
Budapest, V., Váci-körut 32. szám.

de sőt egyes időszakokban 100%, ártöbblet is mutatkozik a nyári árhoz viszonyítva.

Ezen körülmény arra indított, hogy tehenemet úgy folyassam fel, hogy azok legnagyobb része összel elljék le. Mivel azonban ezen törekvésem csak részben járt eredménnyel, gondoskodnom kellett jó erőtakarmányok adagolásáról, melyek a tejhozamot oly mértékben befolyásolják, hogy a póttakarmány etetése folytán ellálló tejszaporodás értéke magasabb legyen a feletetett póttakarmány áránál.

Erre a célra a multban buzakorpát használtam, melyből naponta egy tehénnek 1.5 kilogrammot adtam. A buzakorpával meg voltam elégedve, mert etetése után szemlátomást emelkedett a tej s habár kísérleteket nem is végeztem, az az előtti évekhez képest teheneim tejhozama a korpától oly annyira felszökött, hogy annak etetését ma is gazdaságosnak, hasznohozónak tartom.

Szándékom volt a buzakorpa mellett állandóan megmaradni. Ujabbban azonban tudomást vettem egy más erőtakarmányról, melynek értéke a takarmányozástani könyvek szerint sokkal magasabb, mint a korpáé. Ezen takarmány a száritott szeszmoslék. Szakértők állítása szerint a tejelésre igen jó hatással van, a miért is tudomásom szerint a földmivelésügyi Miniszterium is elrendelte a vele való kísérletezést. Kiváncsi voltam rá, hogy tényleg alkalmas e ezen takarmány a tej kvantum nagyobb mérvű fokozására, miért is vásároltam öt métermázsát belőle azon célzattal, hogy tehenészetemben egy kísérletet végezek takarmányozásával s ha az eredmény megfelelő lesz, fokozatosan bevezetem a korpa helyett.

A kísérletet 1909 november 16-tól december 15-ig, vagyis 30 napig végeztem. A kísérletre kiválasztott tehenek fajtája teljesen ismeretlen. Valamennyi keresztelés, melyben főleg a magyar és pinzgauai vér ismerhető fel. A kísérletezésre 20 drb. olyan tehenet választottam ki, melynek leellése körülbelül egy időben július és augusztus hónapokban volt. A husz tehenet két egyenlő csoportba osztottam. Az első csoport kapott répán, zabszalmán és hereszénán kívül 1.5 kgr. korpát, a második csoport répán, zabszalmán és hereszénán kívül 1.5 kgr. száritott szeszmoslékot.

A takarmány adag a következő volt:
I. csoport II. csoport
20 kgr. répa 20 kgr. répa
5 » zabszalma 5 » zabszalma
5 » hereszéna 5 » hereszéna
1.5 » buza korpa. 1.5 » száritott szeszmoslék.

A kísérlet megkezdése előtt — november 15-én — megmértem az összes 20 darab. tehen tejét, melynek mennyiségét itt külön felsorolni feleslegesnek tartom, csak annyit ohajtok felemlíteni, hogy az első csoport 77 liter a második csoport 61 liter tejet adott. Megjegyzem, hogy a kísérlet megkezdése előtt semmi féle erőt-

karmányt nem kaptak teheneim. A kísérlet tartama alatt úgy az első, mint a második csoport tejét minden egyes fejéskor külön gyűjtőedénybe gyűjtöttük s pontosan megmértük. A mérések eredménye következő volt:

	I. csoport.	II. csoport.
November 16.	79 liter	68 liter
» 17.	80 »	70 »
» 18.	82 »	68 »
» 19.	82 »	71 »
» 20.	80 »	71.5 »
» 21.	83 »	67 »
» 22.	85 »	69 »
» 23.	85.5 »	69 »
» 24.	84 »	66 »
» 25.	82 »	65.5 »
» 26.	82.5 »	68 »
» 27.	79 »	70 »
» 28.	83 »	72 »
» 29.	85 »	71 »
» 30.	86 »	69 »
December 1.	85.5 »	67 »
» 2.	83 »	66.5 »
» 3.	82 »	66.5 »
» 4.	84 »	68 »
» 5.	84 »	68.5 »
» 6.	86 »	69 »
» 7.	86.5 »	70 »
» 8.	87 »	70 »
» 9.	84 »	67 »
» 10.	88 »	71 »
» 11.	87 »	72 »
» 12.	88 »	69 »
» 13.	90 »	68.5 »
» 14.	87 »	67.5 »
» 15.	85 »	69 »
Osszesen:	2525 liter	2064.5 liter.

A fentiek szerint I. csoportbeli teheneim a 30 nap alatt adtak 2525 liter tejet, vagyis naponta 84.16 litert, a II. csoport az egész kísérlet tartama alatt 2064.5 litert, naponta 68.82 litert. Összehasonlítva ez a kísérlet előtti próbafejéssel, a napi gyarapodás a következő:

	Napi fejés a kísérlet megkezdése előtt	Átlag fejés naponta a kísérlet ideje alatt	Napi tejszaporulat
I. csoport.	77 l.	84.16 l.	7.16 l.
II. csoport.	61 l.	68.82 l.	7.82 l.

A tej literjét tél folyamán 20 fillérrel értékesítem, s így a nyert tejszaporulat az első csoportnál 1 kor. 43 fillér, a másikonál 1 kor. 56 fillér nyers hasznót eredményez. Ezen jövedelemből különféle levonásokat kellene eszközölni, melyek azonban a jelen esetben elmaradhatnak, mert sem a fejés, sem a tejkezelés, sem pedig annak beszállítása nem kerül többbe, mint máskülönb. Levonásba helyezendő azonban a korpa, illetve száritott szeszmoslék ára és annak kifuvározási költsége.

A korpa q.-ját 11 kor. 40 fillérért vettem, melyhez hozzáveendő métermázsánként 40 fill. fuvarozási költség, vagyis annak értéke birto- komban 11 kor. 80 fill. Naponta elfogyott 15

kg. 1 kor. 77 fillér értékben. Az etetés eredménye látszólag 34 fillér ráfizetés.

A száritott szeszmoslék q.-ja 15 kor. Hozzáadva 40 fillér fuvarozási költséget 15 kor. 40 fill.-be kerül métermázsája. Naponta elfogyott 15 kg. 2 kor. 31 f. értékben. Az etetés eredménye látszólag 75 fillér veszteség.

A veszteséget ezért kell látszólagosnak mondanunk, mert a tehenek normális körülmények között mindig kevesebb-kevesebb tejet adnak, míg végül elapasztanak. Ha tehát valamely takarmány tejszaporulatot idéz elő, ezen takarmány javára nem csak a plus irandó, hanem azon tejsökkenés megszüntetése is, mely máskülönb. előállott volna. Jegyzeteim szerint ezen tejsökkenés 1 tehénél 1 havi időközönként véve fel 0.4—0.5 liter, vagyis a kísérletbe vont tehenek minden csoportjánál 4 illetve 5 liter. 4.5 liter átlagszámú csökkenést véve fel, ennek értéke 90 fillér, s így a korpa takarmányozása az első csoportnál 90—34 = 56 f., a második csoportnál 90—75 = 15 f. hasznót mutat.

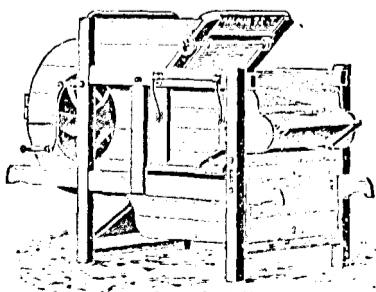
Dacára, hogy a tejsökkenésre vonatkozó adatok pontos feljegyzésekből állítottak elő, azokat teljesen biztosnak el nem fogadhatom. Mindazonáltal meggyőződésem az, hogy ha a trágyában előálló értéktöbbletet is számításba veszem, e póttakarmányok etetése előnyösnek mondható még azon esetben is, ha a tejsökkenés száma kissé magas volna is.

A kísérlet eredménye a korpára nézve kedvezőbb, ami azonban nem bizonyítja azt, hogy a szeszmoslék takarmányozásával tovább kísérletezni nem érdemes. Én magam is folytatni fogom a kísérletezést s felhívom erre gazdatársaimat is. Teheneim oly jóízűen fogyasztják a száritott szeszmoslékot, hogy ha a takarmányozási könyvekben feltüntetett tápanyag tartalom tényleg meg van benne, okvetlenül hasznót hozóbbnak kell lennie, mint a kevesebb értékű korpának. Könnyen meglehet, hogy más körülmények befolyásolták az alacsonyabb jövedelmezőséget, melyek körül egyet magam is észre vettem t. i. Piros nevű tehenem nov. 22—26-ig érthetetlen okokból majdnem fele tejmenyiséget adott, mint előtte és utána, s így a második csoporttal elért eredményt csökkentette.

A kísérletet még a tél folyamán megfogom ismételni. Helyes volna, ha a gazdatársaim ugyanezt tennék s akkor teljes biztonsággal megállapíthatnánk, hogy korpát etessünk-e, vagy szeszmoslékot.

Végül még csak azt ohajtom felemlíteni, hogy tejvizsgáló felszerelésem nem lévén (most fogok beszerezni) a termelt tej zsirtartalmát meghatározni nem tudtam. Annyit azonban tejevőmtől tudok, hogy a kísérlet ideje alatt — állítása szerint — zsirosabb tejet szállítottam, mint azelőtt.

Székely.

Minden gazdaságban nélkülözhetetlenek

az „Európa“-szerte első helyen elismert kitünő szerkezetű és legolcsóbb, a gazda minden követelményének legjobban megfelelő **„EREDETI KALMÁR-ROSTÁK“** Ez évi újdonságainkról szíveskedjék ingyen árjegyzéket kérni.

KALMÁR ZS. és TÁRSA Hódmezővásárhely

Különleges termény tisztító gépgyár és vasöntöde.

ERDÉLYRESZI VEZÉRKÉPVISELET SZÉKELY GAZDÁK SZÖVETKEZETE
Marosvásárhely, Székelyudvarhely és Sepsiszentgyörgy.

Egy községi legelőjavítási tervezet.

(Az 1908. XLIII. t. c. alkalmazásáról).

Összeállította: *Biró János* ker. erdőfelügyelő.

II.

III. Eddigi használat és a legelő jelen állapotbirása.

A szóban forgó és a fentiek szerint *teljesen elhanyagolt* állapotban levő legelő, eddig-
elé s illetve a törvényszerű legelőrendtartásnak
2 évvel ezelőtt történt jóváhagyásáig, minden
rendszer nélkül és nagyon kiméletlenül hasz-
nálatott. Minden egyébtől eltekintve, *legnagyobb*
ártalmára vannak a kecskék, a melyek a lege-
lőről feltétlenül kitiltandók, mert azok a lege-
lőnek az északi oldalon sérülésekben amugy
is bővelkedő talajában, mérhetetlen és alig
helyrehozható károkat okoznak. A kecsketar-
tásnak különben is ezen, Kolozsvár város
társaságában fekvő tejtermelő községben,
egyáltalán nincsen értelme és annak szüksé-
gét itt semmivel sem lehet indokolni.

A jelen állapotában ezen 385 khold ter-
jedelmű legelő alig képes 180 drb. felnőtt
szarvasmarhának elegendő nyári legelőt nyuj-
tani, míg megfelelően feljavítva, idővel két-
szer annyi állatot is képes lesz eltartani.

IV. A legelőjavítási munkálatok, valamint azok sorrendjének és időtartalmának megjelölése.

Ezen legelő megfelelő karbahozása cél-
jából a feljavítási munkálatok egész sorozatára,
illetve a következőkre van előreláthatólag
szükség: alkalmas csordaitatók berendezése;
a haszontalan gyombokrokak elövigyázatos
és körültekintő kiirtása és eltakarítása; a ki-
vágott bokrok helyének befűvesítése; a viz-
mosásos árkok megkötése, részben betöltése
s illetve teknősítése és a hol mulhatatlanul
szükséges, az állatok biztonsága iránti intéz-
kedés; a legeltetésre nem alkalmas, kopár,
meredek oldalak és partok befásítása; a kisebb
talajsérülések elegyengetése és a keletkezett
csupasztoltok begyepesítése; különösen a
felhajtó és a más marhacsapások rendezése,
szükségszerű áthelyezése, egyes részeik begyep-
esítése, tilalmazása; a gyepek vakondturások
és hangyabolyok lecsapása; a legelő gyepe-
zetének rendről-rendre való megfogasolása és
a hol szükséges, felfrisítése és kiegészítése;
a silány helyek megtrágyázása, a csordák de-
lelő és háló helyének sorrendszerinti megvá-
toztatása által, a gyomnövények rendszeres irtá-
sása; a legelő beosztása tagokra, fordulókra s
azokban pásztás legeltetés, rendes csordákban
felelős pásztorok felügyelete mellett.

Hogy ezen munkálatok közül az *egyes*
években melyek, hol, minő sorrendben, mikor
és mekkora terjedelemben fogantassanak,
azt évekre *előre megállapítani nem lehet* és
nem is volna célszerű, mert az nemcsak az
időjárástól, hanem különösen a rendelkezésre
álló munkaerő és költségtől függ.

Miért is a legelőjavítási munkálatok fo-
ganatosítását illetőleg, *általánosságban irány-*
adóul az kell, hogy szorgalmat, miszerint első
sorban a legsürgősebb illetve a legtöbb hasz-
not és eredményt biztosító munkálatok vég-
zendők ott, a hol az legkivánatosabb és pedig
oly terjedelemben, hogy azt a rendelkezésre
álló munka és költség csak megengedi. Mely
általános elvek szigorú szem előtt tartásával
és a *fenforgó körülmények* gondos mérlegel-
ésével, állapítandók meg aztán évről-évre a
helyszínén, *az egyes években fogantassandó*
feljavítási munkálatok és egyéb teendők. Ezen
alkalommal önként érthetőleg *mindenkor szám-*
baveendők a már előirt munkálatok és az el-
maradottak mint pótló munkálatok, a követ-
kező évre újból előirandók.

Ha a birtokosság az évről-évre előirandó
munkálatokat a saját jól felfogott érdekében
évenként *lelküismeretesen és pontosan* elvégzi és
azok fogantassításának utána lát, ugy a szó-
ban forgó és ez időszert nagyon elhanyagolt
állapotban levő közlegelő 8, legfeljebb 10 év
alatt teljesen jó karbahozható.

V. Az 1910. évben fogantassítandó legelőjavítási munkálatok és egyéb teendők.

Az 1909. évi október hó 8-án megtartott
legelőbejárás alkalmával, az erdélyrészi (szé-
kelyföldi) miniszteri kirendeltség részéről meg-
jelent *Biró János* és *Dr. Cséres Lajos*, szak-
tisztviselők, a vármegye által kiküldött *Dr. Pav-*
lik Sándor tb. főszolgabíró és gazdasági elő-
adó, a nádasmenti járás főszolgabíróját kép-
viselő *Dr. Nagy József* közg. gyakornok, a
legelőtulajdonos közbirtokosság ügyeit intéző
községi előjáróság képviselőjében megjelent:
Kovács Mihály községi bíró, *Mosoni Bernát*,
Kovács Sándor, *Jóska Gábor*, *Kovács András*
esküdtek és *Zsombori László* körjegyzőből
állott bizottság az előbbi fejezetben foglaltak
szem előtt tartásával, az 1910. évre egyetértő-
leg a következő munkálatokat állapította meg:

1. Csordaitatók berendezése.

Mint hogy az a körülmény, hogy az ál-
latok magán a legelőn, és pedig lehetőleg
annak különböző részein legyenek megittathat-
ók és állandóan elegendő jó és tiszta vízzel
ellátandók, az állatoknak nemcsak egészségi
állapotára és fejlődésére bir nagy fontossággal,
hanem a legelő talajának és gyepezetének meg-
kiméltése, ugyszintén a legelőtrágyázásának
rendszeres fogantassítása tekintetéből is igen
kivánatos és szükséges; a szóban-forgó legelőn
levő csordaitatók pedig a *jelen állapotukban* és
felszerelésük mellett, ezen fontos rendeltetésük-
nek megfelelni nem képesek; mulhatatlanul szük-
séges a legelő déli oldalán levő egyetlen *egy kut-*
nál, továbbá a legelő északi oldalán levő 4 kut
közül egyelőre legalább kettőnél és pedig
azoknál, ahonnan a legelőnek a hegyháton
és a déli oldalon levő *soványabb részei* a csor-
dáknak leginkább hozzáférhetők s illetve azok

által *legkönnyebben megfektethetők*, egy-egy
csordaitató berendezése.

Mi végből *ez a három kut* az ilyen mun-
kálatokban járatos szakértő vállalkozó által
a szükséghez képest kirakandó, az elszivárgó
viz összefogandó, a kut befedendő, korláttal
körülkerítendő, a hely megfelelően rendezendő.
a kutból a víz vascsövön a földalatt elveze-
tendő és a megfelelő helyen egymás végében
felállítandó. Kettő egyenkint belül 5 m., ösz-
szesen tehát 10 m. hosszú, felül 1 m. és alul
0.80 m. széles, 0.45 m. mély s ezek szerint
tehát egyenkint 20 hl. ürtartalommal bíró,
szilárdan alapozott, *erős vasbeton itatóváltó*
vezetendő, a mely fölé azért, hogy azon a
marhák keresztül ne szökhesseken, egy meg-
felelő *védőkorlát* alkalmazandó. Gondoskodni
kell továbbá a váltóból kifolyó víznek alag-
csövön, vagy másképen eszközendő célszerű
elvezetéséről és a helyet a válú körül poronddal
jól kell feltölteni és rendezni, nehogy a válú
mellett sár és pocsolya képződjék és az el-
ázott földben a válú alapja megrokkanjons annak
megdőlését, esetleg megrepedését idézze elő.

A válú a legeltetési idő alatt hetenkint
legalább egyszer alaposan kitakarítandó, öszszel
pedig a vizet belőle ki kell eresztetni és ággal,
zsupszalmával, vagy tengeriszárral kell betar-
karni, nehogy a téli fagy benne kárt tegyen.
Egyáltalán az *itatót* és különösen a válút
állandóan kell gondozni és a legkisebb romlást
is azonnal ki kell javítani.

(Folyt köv.)

IRODALMI SZEMLE.

A világ gazdasági viszonyai az 1908
—1909-iki években. A magyar királyi Keres-
kedelmi Múzeum e cím alatt 118 lapra terjedő
füzetet tesz közzé, mely hetvenegy külföldi
állam és terület gazdasági viszonyaihoz nyújt
vezérfonalat. A füzetet a Kereskedelmi Múzeum
igazgatósága az érdeklődőknek *díjtalanul* küldi
meg. A jelentések, melyekre ez a tárgymutató
vonatkozik, több mint hatezer oldalra terjednek.

KISEBB SZAKKÖZLEMÉNYEK.

+ A tehenészet jövedelmezősége a tej-
hozam mennyiségétől függ, a főcél tehát az, hogy a
tehenek egyenként jó tejelők legyenek és teje-
lési képességük a lehetőségig fokoztassék.
Azonkívül, hogy a tejelőképesség fokozására
törekszünk, nem szabad eltekinténünk attól
sem, hogy a tehenet mennyi időn át fejhetjük,
vagy az mennyi időn át marad szárazon. E
kérdések hasznosító valóságát egyedül a
tehenek rendes fejésének alkalmazásával érhet-
jük el.

Sok panasz hangzott el már amiatt, hogy
a legjobb fejőstehenek hihetetlenül kevés idő
alatt megapasztják tejüket; ennek okozója le-
het a tehenek helyváltozása, takarmányválto-
zások, az időjárás, de leginkább a gondozó
személy változása. A nyugodt, az állatot szerető
tehenész mindig nagyobb tejhozamot fog elérni,
mint az ideges, kapkodó, mérges természetű.
Jó bánásmóddal a legvadabb tehen is jámborral

Gazdáink figyelmébe!

Sertéseket bizományilag a legmagasabb árak mellett értékesítünk.

Felvilágosítással szolgál

a Székely Gazdák Szövetkezete, Marosvásárhely.

tehető és napról-napra jobban fogja leadni a tejet, míg a goromba bánásmódban részesülő tehén csökkenteni fogja a tejet és gyorsan elapaszt.

A fejéshez ha hozzáfogunk, azt szakadatlanul folytatni kell mindaddig, míg a tejmirigyekből a tej teljesen ki nem fejtett. Sok tehénnek az a sajátságos ösztöne lép fel a fejés kezdetén, fejés közben, vagy a fejés vége felé, hogy a tejet vissza iparkodik tartani; de a tehén csak azon ideig képes a tejet visszatartani, míg légzését visszatartja és ez az oka azon körülménynek, hogy a fejésnél egy ízben jön a tej, egy ízben hiába fejtünk, tej nem jön, és ismét ha a fejés szakadatlanul történik, megindul a tej, mert a tehén hosszabb ideig nem képes visszatartani a légzést és így a tejet sem.

A fejést mindig maroknyomással, vagyis a marokfogást fent kezdődő és lefelé haladó nyomásával végezzük, még pedig, hogy jó eredményt érthessünk el, először fejtjük ki a tehenet a tehén jobboldalán ülve, azután ülünk hozzá a baloldalon és fejtjük mindaddig, míg meg nem győződünk arról, hogy a tőgyből a tej teljesen kifejtett. Ezen jobb és baloldali fejtési mód azért szükséges, mert az embernek jobb keze rendszer erősebb lévén, ha mindig ugyanazon egy oldalon, például a jobb oldalon fejt, akkor a hátulsó, bal kézzel fejt tőgyek sohasem lesznek oly jól kifejtve, mint az első kétrész tőgy.

Ha azonban a fejést jobbról is, balról is végezzük, ez esetben a kézi erő és ügyesség egyenlő hatásával a fejés egyenlőbben és hasznosabban végezhető.

A tejmenyiségre nézve, egyenlő jó táplálás mellett kedvező befolyással van a többszöri fejés, mert a mindenkori kifejtés előmozdítja a tejképződést. A naponta háromszori fejés tehát — bár több munkával jár — kasznót hajt.

+ Célszerű tyuktetű elleni szer. A hangzatos reklámokkal hirdett tyuktetű elleni szerek közül eddig még a legjobban bevált a legolcsóbb és legegyszerűbb szer, az oltott méz. Ezt úgy alkalmazzuk a legcélszerűbben, ha ezt előbb a levegőn széthagyjuk porlani és ha az már elporladt, akkor azt a baromfióiban egy rakásban elhelyezzük és abból hetenként körülbelül kétszer egy maroknyit az ólban szeszörünk; tekintettel annak porszerű voltára, az az ól egész légkörében széjjel fog terjedni, úgy hogy az ólba ki- és bejáró baromfiak tollaira is le fog rakódnia, különösen akkor, ha elülés előtt esz-
közöljük annak szétszórását. *B. E.*

EGYLETI ÉLET.

Meghívó.

Az »Erdélyi Gazdasági Egylet« igazgatóválasztmányára 1910. január hó 22-én (szombaton) d. u. 3 órakor Kolozsvárt, az E. G. E. Attilautcai székházának üléstermében, gyűlést tart, melyre az ig. választmány tagjait tisztelettel meghívja

Az elnökség.

Tárgyak:

- Földm. miniszter leiratai:
  - Heremagtiszt. raktárhoz kért szakközeg ügyében.
  - A postatakarékpénztár ügyében.
  - A földm. igazgatásra vonatkozó törvények... című füzetéről.
- Orsz. Gazdasági Munkás és Cseléd segélypénztár: a 120 filléres díjak tárgyában.
- O. M. G. E. megkeresései:
  - Cserhádi irod. alap ügyében.
  - Az állatteny. törvényjavaslat tárgyában.
  - A balkán-szerződések ügyében.
- Magy. Szőlősgazdák Orsz. Egylete: Szőlőszetünk érdekei megvédése tárgyában.
- B. O. E. megkeresése keltetőgép ügyben.

6 Nográdmegyei társaság: marhasó ügyben.

7. Aradmegyei társaság: egyleti házak adómentessége tárgyában.

8. Áll. Mértékhitelítő Hiv.: tejesedények hitelesítéséről.

9. »Alimentaria« élelmiszer értékesítő váll.: támogatás iránt.

10. E. Dorner Béla: könyvére előfizetés ügyében.

11. Hirsch Ödön: szárított moszlék ügyben!

12. Jelentések elnöki és szakosztályi intézkedésekről.

13. Küzgyűlés napjának kitűzése.

14. Ülés napjág beérkező tárgyak.

15. Esetleges indítványok.

Jegyzőkönyv.

felvétel az E. G. E. kolozsvármegyei osztályának 1909. december hó 17-én Kolozsvárt a vármegyei tanácsstermben tartott *intézőbizottsági* üléséről. Elnökölt *Dózsa Endre* cs. és kir. kamarás, sz. o. alelnök; előadott dr. Cséner Lajos sz. o. előadó; jelen voltak: Lészay Ferenc, Jászberényi András, Wolszky Győző, dr. Pavlik Sándor, Nagy János, dr. Szentiványi József, dr. Sipos Aladár, dr. Szezyfried Károly, Juhász Árpád, Juhos Lajos, Sebestyén Imre, Kovács Béla, id. Sipos G. dr. Bakó András, dr. Gspann Károly, Szász István kir. jószág felügyelő, Lönhardt János.

1. Elnök üdvözölte a megjelenteket, jegyzőkönyv hitelesítőül felkérte Lészay Ferencet, s Jászberényi Andrást, a gyűlést megnyitja.

2. Olvassatik a m. kir. földmívelésügyi miniszterinm leirata, hogy jövőben mely módokat mellett kérhető szakosztályi működéshez államsegély. — Köszönettel tudomásul.

3. Min. urnak leirata az állattenyésztés előmozdításáról szóló 1908. évi XLIII. t.-c. re. Előadó jelenti, hogy a t.-c. alapján a mócsi, mezőörményesi, nagysármási járásból néhány községben már is mozgalom indult meg a főszolgabírák támogatása mellett községi közlegelők áll. támogatással való vásárlására — Tudomásul szolgál.

4. Olvassatik a földm. m. kir. miniszter ur leirata, hogy a szakosztály felterjesztésére Kolozsmegye községeiben háziipari tanfolyamok és vasárnapi gazdasági tanítások költségűl 4000 kor. államsegélyt engedélyez a betérjesztett részletes tervezet alapján.

Elnök, Lészay Ferenc, Wolszky Győző, id. Sipos G. hozzászólása után elhatároztatik, hogy Bács községben kosárfonó, Nagypetri, Tamásfalva, Keszű, Nagymás és Türe községben kereskes tanfolyamok, Szamosfalva és Bogártelke községekben méhkasfonó tanfolyaszervezetnek, január hónapban, 4 vasárnapon a megye 28 községében rendeznek falusi előadásokat a gazd. akadémiai tanárok és más szakemberek közreműködésével. Az egész téli oktatás kivételével az elnökség bizott meg. A tanfolyamok rendezésében való segítésre pedig Wolszky Győző kolozsmegyei vándor szaktanár kéretett fel. Ennek kapcsolataiban jelenti az előadó, hogy az erdélyrészi min. kirendeltség *Magyarbikal* községben rendez egy 3 hónapos kalotaszegi műfaragó tanfolyamot s kolozsvári külvárosban egy bathetes kosárfonó tanfolyamot. — Örvedetes tudomásul szolgál. — Ezzel a tárgysorozat 7. pontja is elintéztetett.

5. Előadó vázolja a kolozsvári m. kir. gazdasági felügyelő előterjesztését a megyebeli állattenyésztés fejlesztését illetőleg. Miután a felolvasott elvek nem ellenkeznek a vármegyei szabályrendelettel, — tudomásul van.

6. Előadó bemutatja a falusi állatbiztosító (állattenyésztő) szövetkezetek tervezetét és szervezetét, s jelenti, hogy Szászfenesen már megalkult, s alakulóban van Szucsák, Nagysármás és Uzdiszentpéter községekben; s hogy a székelykirendeltség és az országos állatbiztosító szövetkezet közreműködésével a következő téli

hónapokban nagyobb és rendszeres agitációt fejt ki a szakosztály. — Helyeslő tudomásul.

7. Előadó jelenti, hogy a községi legelőrendtartások felül birálatával s dr. Pavlik Sándor tb. főszolgabíró elnöklete alatti bizottság serényen dolgozott, s már csak kevés községnek nincs legelőrendtartása. — Örvedetes tudomásul.

8. Előadó bemutatja az erdélyrészi miniszteri kirendeltség kolozimegyei megbizottjának jelentését, hogy fajbaromfiak kiosztásában, 4 falusi mintatrágyatelep beállításában állatbiztosító szövetkezetek szervezésében, községi legelőjavítások ügyében, kisgazdáknak való gazdagépek szerzésében, gazdakörök alakításában milyen uton módon hatott közre a falusi mezőgazdasági életben. — Örvedetes tudomásul szolgál.

9. Végezetül jelenti elnök, hogy miután Hreblay visszavonta egy tavaszi bikavásár rendezési javaslatát, s miután ilyenek rendezésére ezuttól a közviszonyok sem alkalmasak, de a rendezésre kevés idő áll rendelkezésre, a szakosztály fogadja el az indítványt visszavonását. Lészay Ferenc, Jászberényi András hozzászólása után elfogadtatott s az e célra alkotott rendezőbizottság feloszlattatik.

K. m. f.

KORMÁNYINTÉZKEDÉSEK.

A földmívelésügyi miniszterium alapítványa a Vöröskeresztkórházban *Darányi* Ignác földmívelésügyi miniszter már első minisztersége idejében gondoskodni kívánt arról, hogy a szegényebb sorsu tisztviselők betegségük esetére megfelelő kórházi gondozásban és gyógykezelésben részesülhessenek s azért 1900-ban a Vöröskereszt egyletnél királyi engedéllyel 40 000 koronás alapítványt tett, melynek kamatai terhére a beteg tisztviselők az egyesület budai Erzsébet kórházban ingyen ápolatnak és gyógyítatnak. Ezen alapítványnak évenként számos tisztviselő élvezte áldásos hatását, így a lefolyt évben is tizenegyen voltak, a betegségük által megkivánt hosszabb rövidebb ideig kórházi kezelésben. Ez az alapítvány azonban kevésnek bizonyult, mert minden évben több tisztviselő kérte a kórházba való felvételét, mint ahány az alapítvány kamatai terhére felvehető s ezért *Darányi* földmívelésügyi miniszter intézkedett, hogy a Vöröskereszt egyletnél a földmívelésügyi miniszterium alkalmazottai javára még egy ugyancsak 40,000 koronás hasonló alapítvány tétessék, s ezen tervezetéhez már meg is nyerte a pénzügyminiszter hozzájárulását. Az alapítvány céljaira az államkincstár megterhelése nélkül, azon büntetéspénzek és kötbérek használatnak fel, melyek a tárca kezelésében előirányozott bevételt nem képeznek.

A földmívelésügyi miniszterium kiadványai. A földmívelésügyi miniszterium könyvtárnoka most készített el jelentését a forgalomban lévő népies kiadványok terjedéséről. A jelentés szerint a 76 különféle gazdasági könyvekből és füzetekből 238.148 darabot kértek, úgy hogy ez a szám a multévihez képest majd két és félszeresre növekedett. Egyes kiadványoknak, mint »A magyar gazda kincsesháza«, a »Szőlőmívelési utmutató«, *Herman Ottó* könyvének olyan hecsülete volt hogy azok teljesen elfogytak. Uj kiadás forgalomban hozására most történtek intézkedések. Az ingyen-példányokon kívül mintegy 50.000 könyvet meg is fizettek s Amerikába szakadt véreink is nagy számban kérik e kiadványokat A miniszterium hivatali személyzetének gazdag jogi és gazdaságtudományi kézikönyvtár áll rendelkezésére, melyből 508 kötet volt a mult évben hosszabb használatra kiadva. A könyvtár ujabban 499 kötettel gazdagodott és szakszerűen rendeztetett.

Halásítás az Oltban és a Szent-Anna tóban. Az Oltvölgyi Halászati Társulat az országos halászati felügyelőség útján állami segélyképpen 4 métermáza halivadékot kapott, hogy ezzel az Oltnak majdnem teljesen kipusztult halállományát tokozzák. Lázártalva közpírtó-

kossága szintén 4 métermázsza amerikai származásu törpeharcsát kapott kísérletképpen a Szent-Anna tó behalásítására.

Kényszerből leszurt sertés szalonnájának megvizsgálása. Felmerült esetből kifolyólag elviejelentőségű határozatban mondotta ki a belügyminiszter, hogy a kényszerből leszurt sertés szalonnájának hatósági vizsgálat alól való elvonása az 1888: VII. t.-c. 151. §-ába ütköző kihágást képez.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

— **Kinevezés.** A földmivelésügyi miniszter Szabó Döme dr. gazdasági akadémiai segédtanárt a VIII. fizetési osztályba gazdasági akadémiai rendkívüli tanárrá nevezte ki.

— **Országos szövetkezeti kongresszus.** A Magyarországi Szövetkezetek Szövetsége, melyet *Károlyi* Sándor gróf utolsó kezdeményezésére egy esztendeje alakítottak csak meg, fontos és minden szövetkezetet érdeklő terv keresztülvitelére készül. Az alapszabályok szerint a szövetségnek minden második évben kongresszust kell rendeznie s miután a szövetségnek ez a második esztendeje, az igazgatótanács legutóbbi ülésén úgy határozott, hogy tavasszal kongresszusra hívja össze Magyarország összes szövetkezeteit. A kongresszust *Mai-láth* József gróf nyitja meg s a napirenden szerepelnek: a külföldi szövetkezeti élet fejlődése; a szövetkezeti ismeretek terjesztése a sajtó és irodalom terén; a szövetkezetek térfoglalása közéletben, községi és megyei élet terén; a szövetkezetek szerepe a nemzeti lét főtartásában, végül a hitelszövetkezetek és gazdasági szövetkezetek viszonya, egymás iránt való köteleességeik. A kongresszus előkészítő munkálatait Dr. *Horváth* János igazgató és Dr. *Schandl* Károly titkár végzik.

— **Tenyészállatvásár Budapesten.** Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tenyészállatvásár rendező bizottsága *Pirkner* János országos állattenyésztési főfelügyelő elnöklésével tartott ülésén elhatározta, hogy az idei tenyészállatvásárt február hónap 27. és 28-án fogják megtartani a »Tatterszáll« istállóiban. A vásáron, csekély változtatással, az eddigi szabályzatot lépítetik életbe. A tenyészállatvásárra érvényes bejelentési íveket a napokban fogják szétküldeni. Fővilágosítással az O. M. G. E. titkári hivatala (Budapest, VIII. köztelek) szolgál.

— **Az erdélyrészi miniszteri kirendeltség Kolozsmegyében** épen fél év óta kezdte meg működését, miután egy a vármegyei törvényhatósággal, másrészt az E. G. E. kolozsmegyei osztályával megállapodtak a keretek dolgában. Megkezdte a kirendeltség a községi és közlegelők javításának kérdését, vándor előadásokkal és őszi határjárások révén megismeri a faluk, vidékek gazdasági bajait, szükségletét. Mintegy öt községben községi vízvezeték létesítését szorgalmazta, más községekben községi bika-istállók építését tervezi. Kolozsvár környéki 8 községben falusi tejszövetkezetet alakítottak, hogy a kolozsvári tejpiac rendszeresen láttassék el ellenőrzött tejjel. Az őszi folyamán 12 községben 300 db. értékes (kedvezményes) áru fajbaromfit osztottak ki, elősegítették a kitűnő minőségű erdélyi magyar községi bikák beszerzését.

— **Borkészletek bejelentése.** A borkereskedelem élénkítése céljából a *Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesülete* már évek óta mindig a tél folyamán kimutatást közöl az egyesületi tagok borkészletéről. Ez a kimutatás azután tizezer példányban szétküldetik az összes *belöldi*, azonkívül az *osztrák*, német és svájci borkereskedőknek, szállódáknak, vendéglőknek, végre az *osztrák* és magyar tisztítkezdőknek, kaszinóknak stb. Ezen borkészleti jegyzékek alapján azután korán tavasszal nagy az érde-

lődés a nyilván tartott borok iránt és így rövid idő alatt sikerül ezekre vevőt találni. Az idén, a tavali bő szüret után a borkészlet meglehetősen nagy, ezen bornyilvántartó kimutatásnak még nagyobb a jelentősége, mint más években, melynek előnyét a »M. Sz. O. E.« igazgatósága kivételesen azokra a szőlősgazdákra is ki óhajtja terjesztetni, a kik a M. Sz. O. E.-nek nem tagjai. Bejelentési díjat egyesületi tagok 50 hl-ig nem fizetnek, ezen mennyiségben felül minden megkezdett százhektoliterenként fizetnek előre 1 K-t, 550 hl-en felüli mennyiség díjmentes. Nem tagok 50 hl-ig 2 K-t, ezen mennyiségben felül megkezdett 100 hl-enként 2 K-t kötelesek előzetesen fizetni. Egyéb közvetítési díjat a M. Sz. O. E. az eladás közvetítéséért nem kíván. Olyan gazdasági egyesületek, körök és hegyközségek, melyek mint jogi személyek a *M. Sz. O. E.-nek tagjai*, saját tagjaik borkészletét összegyűjtve is bejelenthetik, mely esetben az egész mennyiségből 200 hl. díjmentes, azonfelül azonban — tekintet nélkül a mennyiségre — kétszáz hl-enként 1 Koronát fizetnek. Bejelentéseket a M. Sz. O. E. igazgatósága (Bpest, IX. Üllői-ut 25. II. 11.) csak f. hó 28-ig fogad el.

— **Ohioi Kolozsmegyében.** A kolozsmegyei gazd. szakosztály kérésére Darányi miniszter az erdélyrészi kirendeltség útján használatra Kolozsmegye minden járására kiutalt 9 drb. tengeriszártépő-gépet, tekintettel azon körülményre, hogy a kiszáradt tengeriszártermése így feldolgoztatva, jobban lesz kihasználható.

— **Hirdetmény.** Az 1910: XVI. t.c. 8. § a értelmében minden munkaadó köteles a szolgálatában álló minden egyes gazdasági cseléd után az Országos Gazdasági Munkás-és Cselédségélypénztárt javára évenként 120-fillért a községi előjárásnál (városi tanácsnál) adó módjára befizetni. A 120-fillért még abban az esetben is egész összegében kell megfizetni, ha a cseléd a munkaadónál nem is egész évben, hanem például csak egy hónapig szolgál. Épen ezért a 120-filléres hozzájárulási díj fizetése céljából köteles a munkaadó minden cselédváltást a községi előjárásnál (városi tanácsnál) haladék nélkül bejelenteni. A 120-filléres hozzájárulási díjat azon cselédek után, akik már az előző évben is ugyanazon munkaadónál szolgáltak, legkésőbb április hó 1-ig, a változott és újonnan felfogadott cselédek után pedig a szolgálatbalépéskor azonnal meg kell fizetni. Az előjárás köteles a 120-filléres hozzájárulási díjat a munkaadóktól még abban az esetben is elfogadni, ha a vonatkozó összeírás bármely okból nincs az előjárásnál, köteles továbbá annak átvételéről nyugtát adni, melynek hátsó oldalán névszerint feltüntetendők azon gazdasági cselédek, akik után a befizetés történt. Felhivatnak a munkaadók, hogy a 120-filléres hozzájárulási díjat pontosan befizetni, s a cselédváltásokat haladék nélkül bejelenteni el ne mulasszák, mert ha e törvényes köteleességeiknek pontosan eleget tesznek, a gazdasági cselédeknek balesetei folytán felmerült költségeket megtéríti, ellenben, ha ezeket elmulasztják, baleset folytán sérült cselédek (illetőleg ezek örökösei) az illető munkaadóktól épen olyan baleseti segítyezést követelhetnek, mint aminőtől a pénztárral szemben elestek.

— **Gazdasági előadások a Közteleken.** Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület egyes időszere gazdasági kérdések megbeszélése céljából folyó hónap 22., 23. és 24. napjain gazdasági előadásokat rendez a Közteleken. Kerpely Kálmán, a Cambell-féle talajmivelés gyakorlati eredményeiről, Sporzon Pál az önműködő talajmivelésről tart előadást. Dr. Rodicky Jenő a juhtenyésztés új irányait, dr. Jablonowsky József az 1904—1909. évi sáskairtas eredményeit és Gyárfás József az országos növénytermesztési kísérleti állomás 1909. évi kísérleteit és tudományos kutatásait fogja ismertetni. Január 23-ikán (vasárnap) az ampelológiai intézet tekintik meg az előadások hallgatói, hol dr. Istvánffy Gyula egyetemi tanár szolgál magyarázásokkal. Utolsó nap Linhart György és

dr. Weiser István tartanak előadást. Az OMGE tagjai díjtalanul hallgathatják az előadásokat, másokra ellenben 2 koronás részvételi jegy váltása kötelező.

— **A közös vámterület külkereskedelme.** A közös vámterület november havi külkereskedelméről kiadott statisztikai kimutatása szerint a behozatal 262.2, a kivitel 217.3 millió koronát tett ki, vagyis 59 millió, illetve 27.8 millió koronával többet, mint az előző évben. A januártól novemberig terjedő időben a behozatal 2459.3, a kivitel 211.2 millió korona volt, e szerint 294.5, illetve 55.1 millió koronával több, mint a múlt évben. A kereskedelmi mérleg passzimuva e szerint 347.3, illetve 107.9 millió korona.

— **Vetőmagtermelésünk fejlesztése.** A Kertészek és Kertgazdák Országos Szövetkezete mozgalmat indított az évi 14 millió korona értékűt meghaladó külföldi vetőmagbehozatal csökkentése, s a hazai magtermelés fejlesztése érdekében. A szövetkezet ebben az ügyben több gazdasági egyet bevonásával folyó hó 16-án Szegeden országos jellegű szakértekezletet tart.

— **A hamisított pálinka és az O. M. G. E.** Az *Országos Magyar Gazdasági Egyesület* ipari és kereskedelmi szakosztálya nemrégiben foglalkozott a hamisított pálinkaélvezetéből származó mérgezés ügyével a mikor is *Szilágyi* Gyula dr. műegyetemi magántanár a metil-alkohollal és a faszesszel kevert pálinka mérgező hatásáról tartott előadást. Az előadás hatása alatt az O. M. G. E. igazgató-választmánya elhatározta, hogy a faszesz forgalombahozataláról fölterjesztéssel fordul a pénzügyminiszterhez. A fölterjesztés föltünteti a faszesz intenzív mérgező hatását és erre való tekintettel arra kéri a pénzügyminisztert, hogy a faszesz termelését és forgalombahozatalát vegye pénzügyi ellenőrzés alá.

— **Gazdasági előadások Biharmegyében.** A Biharmegyei Gazdasági Egyesület a kiszáradt részére rendezett téli gazdasági vándor-előadásait január 9-én kezdte meg. A megye területén január 9-től március 4-ig összesen 30 helyen tartanak előadásokat a növénytermelés, az állattenyésztés, állategészségügy köréből.

— **Magyar édesborok forgalma Németországban.** A német kereskedelmi miniszter közölte az összes kereskedelmi kamarákkal a magyar édesborokra vonatkozó rendeletét. Tudvalevő, hogy az új magyar bortörvény értelmében csak 1909. év december 31-ig volt szabad (még az előző évről fennmaradt) édesbort forgalomba hozni. Ezt a rendeletet Németország is magáévá tette és megtiltotta 1910. év január 1-től az édesborok behozatalát, de megengedte meglévő készletnek további elárusítását. Hélyes volna azonban, ha e készlet nyilvántartatnék, nehogy ezen engedéllyel visszaéljenek és ad infinitum »megmaradt« magyar édesbort árusítsanak.

— **A malmok üzemkorlátozása.** A fővárosi malomszövetség teljes ülést tartott, a melyen a *részleges üzemkorlátozással* foglalkoztak. Konstatálták, hogy erre az elvi hajlandóság megvan; tervbe vétetett a vasárnapokon kívül hetenkint még egy 36, illetve 48 órás üzembeszüntetés. Meg akarják kísérelni, hogy a délmagyarországi malmokat is csatlakozásra bírják, miután az északi vidék malmai az üzemredukciót már keresztülvitték. Egy fővárosi malom kérésére a végleges határozatot rövid néhány napra elodázták.

— **A sertészsír drágasága.** A sertészsír drágulása az amerikai Egyesült Államokból indult ki. Amerika a világ zsirliferánsa. Az amerikai zsír olcsósága volt az, amely egész Európában a sertésenyésztést a gazdákra nézve veszteségessé tette, hosszú ideig. Ebben az évben az amerikai Egyesült Államokban a sertés és produktumainak ára hihetetlenül fölemelkedett. Beszéljenek a számok. Chicagóban 1904—1909-ig 100 kg. élősértés ára 62 korona volt. Az idei juniustól kezdve folyton emelkedőleg mostanáig 86 korona. A disznózsír

ára volt Chicagóban a fenti öt év átlagában 100 kg. 88 korona, most 132 korona. Amerikai zsir Brémában a fenti öt esztendőben 100 korona. -- most 156 kor. Azt kérdezi Ruhland Markzeitungja, hogy lehet-e csodálkozni, hogy Németországban az aratástól kezdve mostanáig a sertés és sertésproductumok árai folyton rohamosan emelkedtek. Németország évenként 1 millió métermázsa zsirnál többet vesz Amerikától. az tehát, hogy annak mi az ára, befoly az árképződésre. De minálunk is az aratástól datálódik a sertések áremelkedése. Ha tehát e fontos élelmezési cikkek drágulásáról beszélnek, — nem fölösleges rámutatnunk az áralakulást forrására. Amerikában azonban nem csak a sertésárak, hanem a marhaárak is nagyon emelkedtek, a miről mi ez időszerint bizony nem beszélhetünk. Ugyanis 1904—1908 ig terjedő 5 év átlagában élő súly métermázsanként 60 korona volt, most 70 korona.

— **Vasúton Borszékre.** Alig nyílt meg a Déda—Gyergyószentmiklóst összekötő székely vasút, máris az ország legkeletibb részét, a gyergyói havasokat egy új vasútvonallal akarják bekapcsolni a székely körvasutba. Az új vasút, a tölgyes—borszéki vonal, a tervezetben Csikvármegye magánjvaiból, Gyergyószentmiklós város, Szárhegy, Ditró, Kilyénfalva, Tekerőpatak és más magántulajdont képező erdőségekből több, mint 80 ezer holdat szel keresztül s végre valahára lehetővé fogja tenni, hogy erdélyi fürdőink egyik legszebbikét, Borszékét vasúton érjük el,

— **Nagy borseprőkereslet Marseille-ban.** A m. kir. kereskedelmi muzeum igazgatósága értesítést kapott Grünwald Emil és társa marseille-i cégtől, mely a kereskedelmi muzeum ottani levelezője, hogy a marseille-i piacon (Dél Franciaország) szárított borseptőben nagy kereslet mutatkozik s így ezen cikkből a hazai érdekeltség részére nagyobb üzletek volnának köthetők. Érdeklődők forduljanak közvetlenül nevezett marseille-i céghez, melynek közelebbi címe: Rue Drogen 78.

— **Tisztelt olvasóinknak** szolgálatot vélnünk tenni, ha az országszerte előnyösen ismert Küküllőmenti Első szőlőoltványtelepre, tulajdonos Caspari Frigyes, Medgyes, Nagyküküllő megye, — hívjuk fel figyelmét, mely szőlőtelep azokat is jól és lelkiismeretesen szolgálja ki, akik a szőlőfajok ismeretében semmi tapasztalattal nem bírnak. A cég jó hírneve szavatol arról, hogy általa mindenki teljes megelégedésére lesz kiszolgálva. Számatalan elismerő levél bizonyítja szőlőoltványának kiváló minőségét. Saját érdekében ne mulassza el tehát senki, kinek szőlőoltványra szüksége van, a fenti cég számos képpel ellátott arjegyzékét meg-hozatni.

A LAPPÉLÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLETT:

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ:

TOKAJI LÁSZLÓ.

A LAP AZ ERD. GAZD. EGYLET TULAJDONA.

**A MAGYAR
JELZÁLOG HITELBANK**

KOLOZSVÁRI KÉPVISELŐSÉGE

(Jókai-u. 2. sz. I. emelet.)

FÖLDBIRTOKRA

és a nagyobb városokban fekvő

H A Z A K R A

15 évtől 65 évig terjedő törlesztéssel

LEGOLCSÓBB KÖLCSÖNÖKET nyújt.

A jelzálogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok értékére és a megszávozandó kölcsön összegére nézve

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET bizalmi férfiai adnak véleményt.

A KÉPVISELŐSÉG elfogad
TAKARÉK-BETÉTEKET

és előnyösen kamatoztat.

Telefonszám 27.

2001

Kersek Erdélyben

400—500

hold birtokot bérbe,

tavaszi átvételre.

Cimem a kiadóhivatalban.

2397

A LEGNAGYOBB ÁLLAMI ÉS ELSŐ DIJAKKAL KITÜNTETVE

Bogyay Gyula tájkertészete

tájkertész és kertépítő

BUDAPEST

Telefon 25—33. Kerttechnikai iroda: Telefon 25—33

2278

VII., Gizella-ut 15.

(Lakás: Stefánia-ut 1. szám.)

**Gépész vagy
gépészkovácsnak** azonnal belépek

uradalomba. Szaktudásom, gyakorlatom, munkabírásom, bizonyítványaim ajánlanak.

Cimem: Józsa István gépész,

Szászbanyica, u. p. Teke.

Dorgó Antal tanító ur leveleivel.

2392

Egyetemes felbillenthető
Takarmany-füllesztőt

keresek megvételre, 300—400 liter ürtartalmut. 2398. I.

Gombos József,

Székely-Kocsárd.

33 éves, erélyes, fedhetetlen multu, szorgalmas, erőtjeljes, józan életű keresztény erdész, több évekről szóló jó bizonyítványokkal rendelkezik; ugy az erdészetet, mint a vadászatot, valamint az ott előforduló lopási és kihágási ügyeket önállóan elintézni képes (volt csendőrtiszt) keres uradaimban, esetleg jobb vadásztársulatnál **erdézi, vadászi** vagy jobb **erdőri állást**, hol pár ezer hold erdőbirtok önálló kezelését is elfogadná; kitűnő lövő, a duvadak pusztítását méreggel vagy fogóvasakkal érti, jó nyomozó medve vadász. Bármely vidékre is menne, igényei szerények. — Cime: **Z. J. Gurahonc,** poste restante, (Aradmegye.) 2398. II.

DUNKY FIVÉREK

CS. ÉS. KIR. UDVARI FÉNYKÉPÉSZEK

ajánlják a mai kor igényeinek megfelelően berendezett műtermüket a nagyérdemű közönség becses figyelmébe.

Műtermeik vannak:

Kolozsvár, Miskolc,

Mátyás király-tér 10. Városház-tár 20.

Dés, S.-A.-Ujhely,

Felsőstátér. Főtér 9.

1729

Sárospatak,

Kossuth Lajos-u. 70.

Magyar Sangerhauseni Gépgyár Részv.-társ. BUDAPEST, V., Csáklya-utca 3.

Special- szeszgyárak és szeszlinomitók
gépgyár: élesztőgyárak
keményítő-syrup- és dextrin-gyárak

teljes gépészeti berendezése.

Átalakít meglevő gyártelepeket és szállít minden egyes gépet és készüléket külön-külön is.

Nemzetközi szeszértékesítő- és erjesztőipar-kiállítás Bécs 1904. Nagy állami érem. Legnagyobb kitüntetés.

Legnagyobb választék és legjutányosabb árban kapható.
 Divatos férfi ingek, alsó-nadrágok, gallérok, kézelők és finom angol és francia zsebkendők.
 Női len és chiffon ingek, bugyigók, szoknyák, háló ingek és kabátok.
 Fiú és leányka fehérnemű minden nagyságban és minőségben állandó raktár.

Sárga Kristóf

utóda

fehérnemű, vászon és szőnyeg nagy raktára
 Kolozsvártt, Deák Ferencz-u. 3.

Telefon-szám 567.

Telefon szám 567.

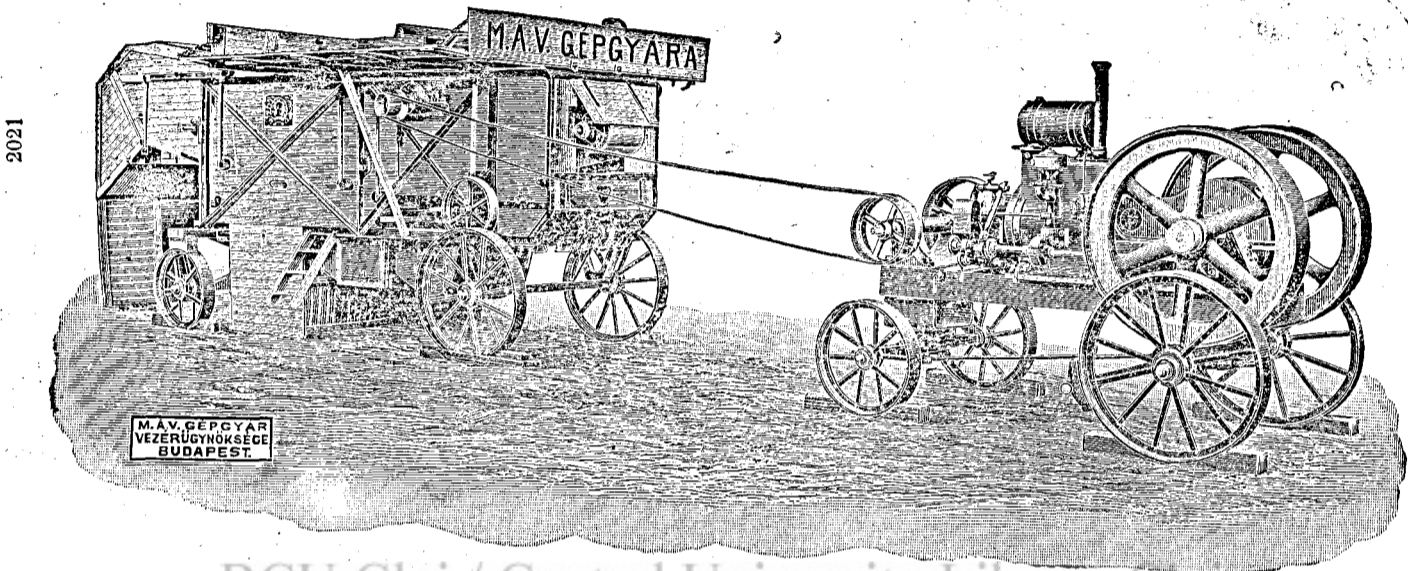
Matrac, paplan, pokróc, valamint mindenféle ágyhuzat szakszerűen készítve, olcsó árban található — Minden fajtájú és nagyságú szalon, ebédlő és fűtőszőnyeg, gyapjú és csipkefüggönyök.

Amerikai önműködő ablak-roletták egyedüli főraktár.

Legújabb szerkezetű

BENZIN CSÉPLŐ-KÉSZLETEK

tulszárnyalnak minden más gyártmányt.

2021

M.A.V. GÉPGYÁR
 VEZÉRÜGYNÖKSÉGE
 BUDAPEST.

Nagy munkaképesség!

Gazdaságos üzem.

Kivánatra szívesen küldünk arjegyzéket és költségvetést.

A Magyar Királyi Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége, BUDAPEST.

ERDÉLYI BANK

és TAKARÉKPÉNZTÁR R.-T.

Kolozsvár, Mátyás kir.-tér 32

M. kir.-szabadalm. osztálysorsjegyek főelárusító helye.

A bank elfogad betéteket

takarékpénztári könyvekre, folyószámlákra s azokat felmondás nélkül visszafizeti.

Leszámitól, váltókat, utalványokat,

járadékokat, checkeket, kisorsolt értékeket stb. stb.

Értékpapirokat, idegen pénznemeket

elad és vásárol

Előleget ad értékpapirokra,

folyószámlán és előre meghatározott időre

Díjmentesen bevált szelvényeket

és elvállalja a sorsjegyek revízióját.

Kibocsát utalványokat, checkeket,

hitelleveleket bármely külföldi piacra.

Rendelkezésre tart felek saját zárai alatt

tűz- és betörésmentes páncélszekrényeket. (Safe Deposits.)

2017 Üzleti órák:

d. e. fél 9-től fél 1-ig, d. u. 3-tól 5-ig.

Magyar tenyészbika-eladás

ifj. gróf Draskovich Iván úr többszörösen kitüntetett és f. évi júniusi budapesti tenyész hat kiállításon is első bikadíjat nyert nagyhirnevű magyar törzsgulya tenyészetéből 6 drb 3 $\frac{1}{2}$ éves, 8 drb 2 $\frac{1}{2}$ éves és 9 drb 2 éves tenyészbika

eladó.

Az eladást Mátyus Samu urad. kasznár eszközli Baranya-Sellye. Posta, távirtda, vasut helyben.

2387

Okleveles, középkorú, nős, szolid, megbízható és szorgalmas

gazdatisztet keresek

bethlenszentmiklósi 2000 holdas bérbirtokomra.

Pályázatok minél előbb alólirott-hoz intézendők.

Dr. Ákontz János,

Bethlen-Szentmiklós.

Küküllővármegye.

2394

A „Nagyszebeni Földhitelintézet“-től

10-50 éves lejáratu

olcsó ingatlan jelzálog-kölcsönöket, szerzek konvertálok más intézeti terheket, rendbeszedem egyúttal az elhanyagolt telekkönyvi birtok és teherállapotokat, gyors és költséget kímélő eljárással.

A „Nagyszebeni Földhitelintézet“-től adó- és egyéb levonásmentes, óvadékképes, különösen katonai óvadékkul alkalmas, a főzsdéken is jegyzett 50 év alatt kisorsolandó

4 $\frac{1}{2}$ %-ot tisztán jövedelmező zálogleveleket. A szelvények költségmentesen az intézetnél Nagyszebenben és a „Kolozsvári Kereskedelmi Banknál“ kifizettetnek. 2018

A legmegbízhatóbban közvetitem: magán- és bérházak, birtokok és bérletek, erdők, bányák és ezek termékeiük adás-vételi ügyleteit. Telefon: 859. sz.

Erdélyi erdő-, faanyag- és bányaügynökség
GOMBOS BENŐ Kolozsvár, Feren; Jozsef-ut 7.
 A „Nagyszebeni Földhitelintézet“ kizárólagos ügynöksége

Szivattyúk és Mérlegek

különleges gyár
Garvenswerke,
 Wien. H., Handelsquai No 130.
 Minraraktár: I., Schwarzenbergstrasse 6.

2080

GAZDASÁGOK

nagy és kis itatóvályu szükségleteiket könnyen és olcsón oly módon fedezhetik, ha saját cseléségükkel készítik, ugyszintén alagsöveket, utatereszeket, nemkülönben vízhatlan, könnyű cementtetocserepeket és betonürtömböket is.

Ezen termékek előállítása oly olcsó, hogy minden gazdaság még a környékének szükségleteit is kielégítheti, ugvszólván kis iparként üzve a gazdaságnak egy jövedelmezési forrásá válik. A gyárokortban bevált szabadalmazott formák és gépek nem drágák. Minden berendezés olcsón állítható fel és fokozatosan bővíthető 80 sz. arjegyzék ingyen. Levelezés bármely nyelven

Dr. Gaspary & Co. Markranstädt, Leipzig mellett,

2357

Keresztetik sürgös meg-

vételre

100 darab

fejős kecske.

Részletes ajánlatok (kisebb tételben is)

— közvetítők által is —

e lap kiadóhivatalához

intézendők.

A lovak, szarvasmarhák, sertések, juhok, szóval az összes háziállatok erősítésére, edzésére, azok egészségének épségben tartására a

Brázay KINGSEM-FLUID KINCSEM-SZESZ

minden gazdaságban és állattenyésztésben **nélkülözhetetlen.**

Felülmulja a hasonló célra szolgáló külföldi szereket, mert a leghatásosabb s legjobb minőségű kipróbált anyagokból készül. Használatban van minden jelentékenyebb gazdaságban, állami és magánmésben, katonai-, polgári- és versenystállókban.

Kapható: gyógytár-, drogéria- és fűszerüzletekben, vagy közvetlenül a készítő:

Brázay Kálmán cégnél Budapesten.

1 üveg ára 2.50 kor., 12 üveg ingyen csomagolás és bérmentes szállítással 24 kor 2105

TÖRLEY PEZSGŐ

2383

Erdélyi első szőlőoltványtelep Medgyes, Nagyküküllőmegye.

Elsőrangú beszerzési forrás.

Szállít - A legkiválóbb fásoltványokat, valamint csodaszép amerikai alany-, hazai sima- és gyökeres veszőket, a saját nagykiterjedésű, mintaszerűen kezelt amerikai anyatelep és szőlőgazdaságából.

Szőlőművelési utmutatást tartalmazó **arjegyzék**, magyar, német és román nyelvben, kívánatra ingyen küldetik.

Szigoru válogatás, lelkiismeretes — kiszolgálás, közismeretes. —

A t. közönség becses megbizását kéri:

Ambrosi Mihály,

szőlőnagybirtokos, az erdélyi sz. gazdasági-egyesület szőlészeti bizottság elnöke.

2388

Kolozsvári

Taxarékpénztár és Hitelbank r. t.

Teljesen befizetett alaptőkéje 1.200.000 korona. Tartaléktőkéje 52.488 kor. Betétek könyvecskékre és folyószámlákra 3.889.881 kor.

Irodái:

Bankosztály Mátyás király-téri 7. sz. saját házában.

Áruraktári osztály a pályaudvar mellett Baross-tér 3. szám.

Zálogháza Király-utca 3. sz. alatt.

Betéteket elfogad könyvecskékre vagy folyószámlára előnyös feltételek mellett.

Jelzálogkölcsonöket készpénzben ad ház és földbirtokra 10-15 évig terjedő időtartamra a legelőnyösebb kamat és tőketörlesztési hányad mellett. Jelálogkölcsonöket konvertál igen előnyös feltételek mellett és minden ilyen ügyletet a leggyorsabban bonyolít le.

Leszámitol váltókat a legmérsékeltőbb kamattal. Árukra előleget ad készpénzben, ha azok áruraktáráiba be vannak tárolva. Áruk betárolás át, kezelését és eladását elvállalja előnyös feltételek mellett áruraktáráiban és azokat szakszerűen kezelteti. Zsákokat és ponyvát kölcsönöz bármily mennyiségben mérsékelt díj mellett.

2004

Magyarországban mindenféle talaj- és terepviszonyok között sokszorosán kipróbált

MAGÁNJÁRÓ-MOTOR

tökéletes gyártója **Oberurseli Motorgyár r.-t.** Bécs, VI/2., Gumpendorferstrasse 72.

Referenciákkal kívánatra készséggel szolgálunk.

2384

Eladó.

kiváló jó minőségű I. oszt. bor- és csemegefajta

szőlőoltványok.

A dicsőszentmártoni szőlőoltványtelep részvénytársaságnál peronospora és csimasz károktól (pajor) mentes kitünő jó bor- és csemege fajtájú különböző alanyokra oltott szőlőoltványok kaphatók ezrenként 200-260 korona vételárban.

A részvénytársaság kívánatra megrendelőinek díjmentesen küldi meg 1910 évre vonatkozó árjegyzékét, mellékelve szőlőültetési és kezelési utmutatását.

Levélbeli küldemények címzendők:

Dicsőszentmártoni Szőlőoltványtelep Részvénytársaság, Dicsőszentmárton és Schöppner Sámuel nyug. m. kir. szőlészeti és borászati felügyelő, telepigazgatónak, Dicsőszentmártonba.

2386

Három darab vetőgép,

11, 13 és 15 soros,

egészen ujan,

a legjobb gyárból, eladó

magas engedménnyel!

Megtekinthetők: Kolozsvár, Attila-utca 8. sz. a.

Bövebbet: lapunk kiadóhivatalában.

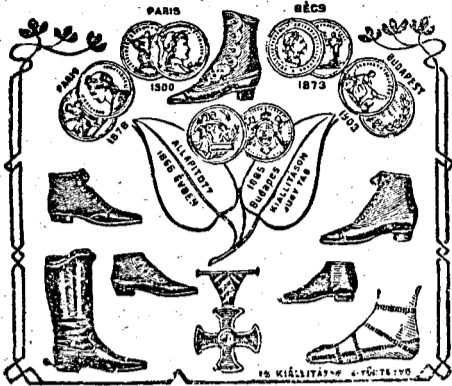
2132

MATUTSEK JÓZSEF

KOLOZSVÁRT, Szentegyház-utca 3.

Ajánlja általánosan elősmert saját műhelyében készült
FÉRFI ÉS NŐI CIPŐ RAKTÁRÁT.

2019

Vidéki megrendelések mérték után de legbiztosabban egy hasznáit, a lábra találó cipő beküldésével a legjobb anyagból és divat szerint lehetőleg gyorsan teljesíttetnek.

Mindenemű

ZSÁK és PONYVA

a legjobb minőségben és legjutányosabban a **Fischer-féle**

zsák és ponyvagárban Budapest, Nádor-utca 31-33 sz. szerethetők be. A Fischer-féle szab impregnált szavalott tiszta lenből készült vízhatlan ponyvák nagy strapa mellett is eltartanak 10-12 évig. A 25 év óta fennálló Fischer-féle zsák- és ponyvagár az ország legjelentékenyebb uradalmainak és vizsonteladóinak szállítja.

Pontos, szolid kiszolgálás. Ponyvakölcsönözés intézet.

Árjegyzék, minták ingyen és bérmentve küldetnek

2260

A Hunyadmegyei

Első Gőzeke-Vállalat

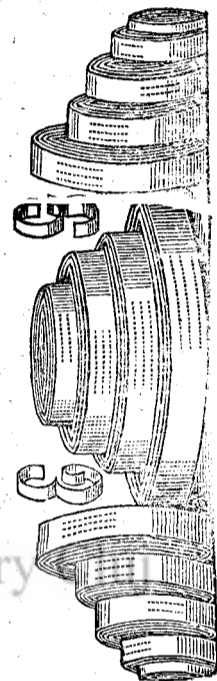
elvállal két mozdonyu Fowler-féle gőzeke garniturájával Erdélyben tavaszi és őszi bérszántást, ugyszintén rigolozást.

Szerződés kötés esetén szántató kívánságára jó minőségű kőszénről vállalkozó gondoskodik.

Bővebb felvilágosítással szolgál:

Barcsay Andor dr. országgyűlési képviselő,
Budapest, IV. Molnár-utca 11.

2016

Gmeiner E. gépszijgyár Brassó.

Ajánl saját gyártmányu:

Elsőrendű szimpla és dupla színbőr gépszijat 600 mm. szélességig.

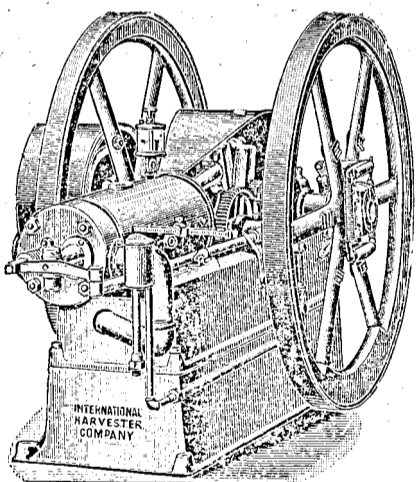
Többféle varró és kötőszijat legjobbminőségben.

Elsőrendű gépszijbőrket javításokhoz minden vastagságban.

Azonkívül szállít legjobb minőségű gép- és hengerolajokat, gőzgépek és motorok kenésére

Ajánlatok és minták megkeresésre.

2275

I. H. C. Benzinmotorok

1-25 tényleges lóerővel stabil felállításra és lokomobil alakban mint **takarmánykészítő, vizszivattyuzó és cséplőmotorok** rohamosan terjednek, mert **üzemük a legegyszerűbb, legbiztosabb és legolcsóbb.**

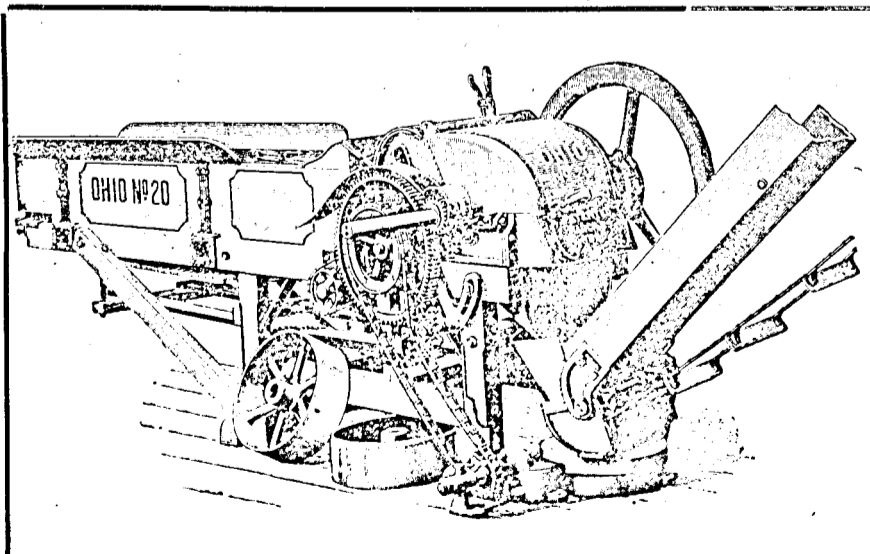
Modern takarmánykamra berendezéseket a legjutányosabb árban szállítunk és azok tervezését műszaki közlegeinkel díjmentesen végezzük.

„Ohio“

eredeti amerikai **tengeriszár-tépőgépünk** csak 4 tépőkéssel dolgozik és mégis jobb munkát végez, mint a 600 késes versenygép. Minden „Ohio“ gépünkhöz 4 darab sima élű kést adunk, azok beszerelésével szalmát szecszkázni és zöldtakarmányt aprítani lehet.

Erdély nagy gazdaságai és a segélyezett községek egyaránt „Ohio“ gépünket használják.

2098

Mc GORMICK

BUDAPEST, V., Alkotmány-utca 12. szám.

Harvesting Machine Company Chicago U. S. A.
Magyarországi igazgatóság és főraktár